LUO LIPPUJEN!

„Viimeistä piirtoa myöten."
Vihtori Kosola puhuu Helsingin Pallokentällä talonpoikaismarssin aikana.

N:o 1 Tammikuun 15 p. 1937 2:—

MAANPUOLUSTUSHENKISEN NUORISON ESIINMARSSI ALKAA!

„Rinnan vaari, poika, pojanpoika kamppailivat omiensa myötä — — —."

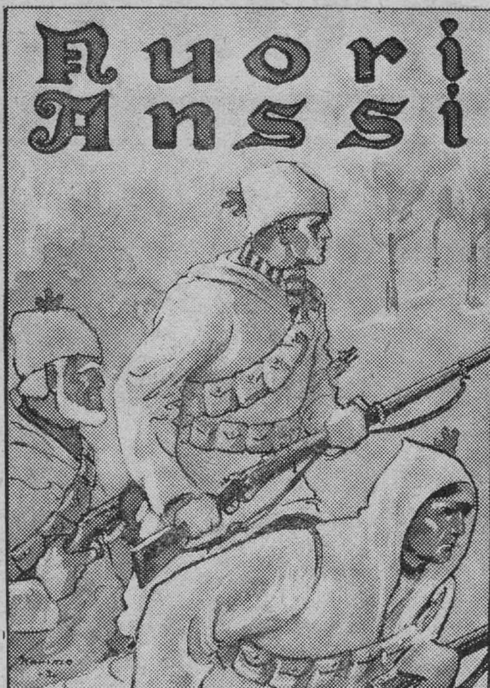

Tammisunnuntaiksi ilmestyy

NUORI ANSSI

näyttämään tietä!

Nuorisomme, jonka maanpuolustustiedot ovat yleensä huolestuttavan puutteelliset, on tähän saakka saanut olla ilman *maanpuolustushenkistä* nuorisolehteä.

NYT, tällaisen ilmestyessä KOKO SUOMEN NUORISO VAPAUTTAMME VAALIMAAN!

JULKAISUTOIMIKUNTA:

Professori V. A. Koskenniemi.
Eversti K. E. Martola.
Kouluneuvos Arvi Poijärvi.
Maisteri Vilho Helanen.
Taiteilija, kapt. Aarno Karimo.
Jääkärimajuri Hannes Anttila.
Kirjailija Heikki Asunta.

KIRJOITTAJINA m.m.:

puolustusministeri, 2 kenraalia, 6 everstiä ja muita sotilasasiain tuntijoitamme; monikymmenlukuinen joukko edustavimpia kirkon- ja koulumiehiämme, nuorisokasvattajiamme, kirjoilijoitamme ja taiteilijoitamme.

NUORET!

Ryhtykää Suomen arvokkaimman nuorisolehden asiamiehiksi.

Ehdottomasti täysipainoisesta sisällöstään huolimatta maksaa

NUORI ANSSI vain 20:—

Suomen isänmaallinen nuoriso!

Nuoren Anssin ympärillä tapaat hengenheimolaisesi!

NUOREN ANSSIN toimitus, Tampere, Pyynikintori 1.
Tilaan täten Nuoren Anssin asiamiespaperit

Nimi: ....

Osoite: ....

LUO LIPPUJEN!

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN TAISTELULEHTI

N:o 1 15. 1. 1937

Vastaava toimittaja: VILJO LIUS

Toimitus ja konttori: Helsinki, Hallituskatu 17, ovi 209. Puh. 35316. Avoinna 11—13

Vihtori Kosola

MIES ON MENNYT.
KAATUI LAKEUDEN YLVÄS HONKA.
ON KUIN PEITTÄIS TUMMA PILVEN LONKA
KOKO TIENOON.

MIES ON MENNYT,
ULJAS, UHRAUTUVA SANKARLUONNE,
MENNYT MEILTÄ YLI RAJAN TUONNE,
JOST' EI PALAA.

MIES ON MENNYT,
MUTTA MUISTONS ELÄÄ, TYÖNSÄ ELÄÄ,
NIMI KIRKAS KAUTTA AIKAIN HELÄÄ
VELVOITTAEN.

KUTSUIN, KOOTEN
YHÄ UUDET POLVET TAISTOON, TYÖHÖN,
ETT'EI KUUNAAN ORJUUTEEN JA YÖHÖN
SORRU SUOMI.

IRENE MENDELIN.

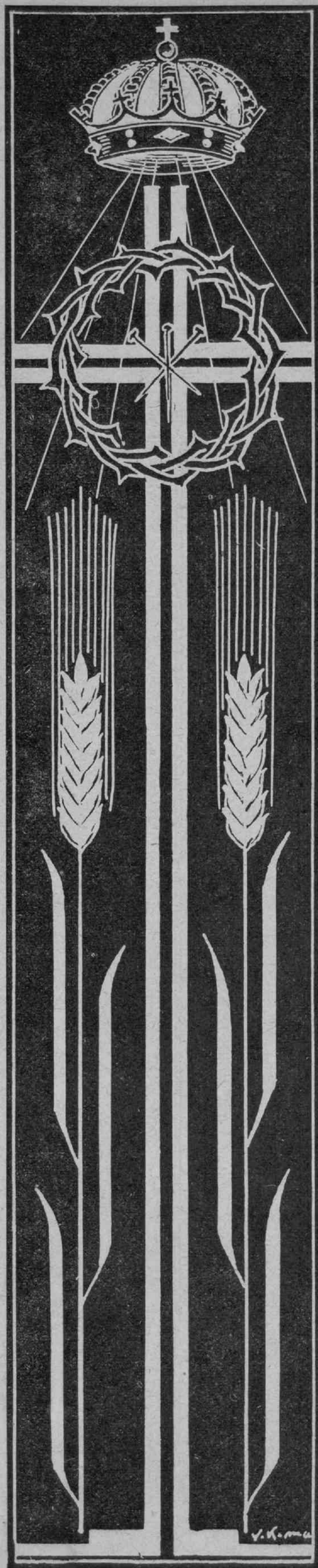

"Et saa enään olla kuninkaana"

I. Samuelin kirja 15.

Tulevaisuus on nuorison.

Niin sanotaan ja niinhän onkin. Ne jotka nyt hallitsevat, ovat kerran olleet nuoria. Aika on kulunut. Muinainen nuoriso on saavuttanut täysijän ja sen mukana hallitusvallan. Luonnollisen kehityksen mukaan pitäisi parin vuosikymmenen kuluttua hallita niitten, jotka nyt ovat nuoria. Ja sitähän me odotamme. Mutta nuorisoa on monenlaista. Senkin tiedämme. Minkälainen nuoriso on se, joka kerran hallitsee?

Israelissa oli muinoin nuori kunigas. Tulisesti hän rakasti isänmaataan ja niitti myös laakereita sen suurentamisessa ja lujittamisessa. Myöskin kansansa suosiota hän nautti. Mutta kerran tämä kuningas — Saul oli hänen nimensä — rikkoi Jumalan käskyn. Sotaretkellään hän voittonsa jälkeen otti saalista, vaikka se oli kielletty. Tekoaan hän puolusteli uskonnollisilla syillä. Mutta se ei auttanut. Yksi ainoa rikos vei hänet kansojen ja kuningasten Jumalan vihan alle. Hänelle ilmoitettiin tämä Jumalan sanoma: „Koska sinä olet hyljännyt Herran sanan, on hän myös hyljännyt sinut, etkä sinä enään saa olla kuninkaana.” Saul katui heti tekoaan, hän lupasi parantaa elämänsä, hän tarrautui kiinni mieheen, joka tuomion sanan toi, vaatien ettei tämä saa häntä jättää. Mutta turhaan. Yksi Jumalaa vastaan tehty rikos — politiikassa Jumalaa vastaan tehty rikos — riisti häneltä oikeuden hallita.

Minkälainen nuoriso meidän keskellämme kasvaa sellaiseksi, että se kerran hallitsee? Vastaus on lyhyt ja selvä: Sellainen, jonka tiet ovat puhtaat, jonka „politiikka” menee suoraan Jumalan käskyjen jälkeen.

Nuoret! Te, jotka tahdotte lujittaa ja suurentaa tämän rakkaan isänmaan! Tunnetteko te Jumalan käskyt, käskyt kaiken sodan ja kaiken rauhan ajalla? Joka niitä ei tunne, se ei osaa niitä pitää ja joka niitä ei pidä, se „ei saa olla enään kuninkaana”. Tämä on järkkymätön laki. Yksi ainoa rikos — hyvässä mielessäkin tehty — ja hylkääminen on armoton. Sentähden: „Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan, niin teille sen ohessa annetaan kaikki muukin.”

TOPI VAPALAHTI.

Talonpoikaispäällikön paarien ääreltä

Kymmentuhantisina joukkoina kerääntyi kerran Suomen isänmaallinen kansa Vihtori Kosolan nimen ympärille.

Tyynenä virtana seurasi kansa Vihtori Kosolan arkkua hänen viimeiselle matkalleen.

Vihtori Kosola on kuollut. Lakeuksien kansan keskuudesta noussut suuri talonpoikaispäällikkö kaatui kesken taistelua. Salamurhaajan käden kautta, vaiko Isänmaan hyväksi tekemänsä työn loppuun kuluttamana, sitä emme vielä tiedä. Mutta sen me tiedämme, että Vihtori Kosolan nimi tulee iäti säilymään lakeuksien kansan historiassa siinä kansannostattajien ja talonpoikaispäälliköitten sarjassa, jossa ennestään ovat Juho Vesaisen, Jaakko Ilkan ja Matti Laurilan nimet.

* * *

Lapuan kirkon tapulissa kumahtelivat kellot harvaan, hartaasti, yhtä hartaasti, kuin lyö sen kansan sydän, joka on saapunut lakeuksilta, Isänmaamme eri kolkista saattamaan päällikköään tämän viimeiseen leposijaansa, päällikköään, joka nyt lepäsi viimeisiä hetkiään, tosin kylmänä ja kankeana rakastamassaan kotitalossa.

Tuhatlukuisena, hiljaa, varovasti liikehtivänä massana ympäröivät pitäjäläiset, taistelutoverit, ystävät, maakuntien miehet surutalon.

* * *

Virren sävel täyttää ilman niin valtaisana ja voimakkaana, kuin se voi vain körttikansan huulilta lähteä. Omaiset kantavat ruumisarkkua, vierellä seuraa ruumisvartiona ryhmä suojeluskuntaupseereja. Väki seuraa verkkaisana, tyynenä virtana.

Kuljetaan ohi sankaripatsaan. Siellä nukkuvat Lapuan urhot, Vihtori Kosolan taistelutoverit, joitten kanssa hän oli luomassa tälle maalle vapautta, itsenäisyyttä. Tuntui, kuin niitten vainajien leposijoilta kuuluisi hiljainen kuiskaus: *Vihtori Kosola saapuu.*

Läpi suojeluskuntalaisten muodostaman kunniakujan viedään arkku kohti kirkon kuoria.

Rovasti Kares, taistelutoveri ja ystävä siunaa ruumiin. Körttikansa istuu vakavana tuijottaen talonpoikaispäällikön Suomen lipulla verhottuun arkkuun.

* * *

Ystävät, taistelutoverit, jopa vastustajatkin saapuvat arkun ääreen lausuen tunnustuksen sanoja vainajan muistolle. Kaikkien ajatukset kiteytyvät sanoihin: „Käsi, joka piti lippua korkealla, on nyt herpaantunut. Ääni, joka kutsui taisteluun, on nyt vaimentunut. Tappion suuruutta emme vielä voi aavistaa. Seisomme kunniaa tehden paarien ääressä. Hyvästi, Vihtori Kosola, päällikkömme."

* * *

IKL:n eduskuntaryhmän jäsenet kantavat arkun ruumisvaunuihin. Matka kohti kalmistoa alkaa.

Ollaan Vihtori Kosolan avoimen haudan partaalla. Siinä seisoo lakeuksien kansa hiljaa ja vakavana. Mutta yksi puuttui: *Virallinen Suomi,* joka ei katsonut asiak-

Arkku viedään ohi sankarihautojen, joitten uumenissa taistelutoverit lepäävät.

seen kunnioittaa talonpoikaispäällikköä tämän viimeisellä matkalla, miestä, joka oli kerran pelastanut Isänmaansa kauhealta vaaralta. Miten monen paljon vähäpätöisemmän henkilön haudalla ovatkaan Suomen diplomaatit menneenkin vuoden aikana teennäiseen surupukuun puettuina vierailleetkaan. Mutta niistä tilaisuuksista puuttuu taas *kansa*.

* * *

Surutilaisuus on ohi. Kansa poistuu verkkaisasti. Suuri kukkaiskumpu jäi osoittamaan paikkaa, jolle uudet sukupolvet vielä monasti tulevat tekemään toivioretkiään, jossa lepää Vihtori Kosola, talonpoikaispäällikkö.

Ja tekee mieli yhtyä erään päivälehden sanoihin: *„Lapuan kirkon kellot kumahtelivat silloin iäistä rauhaa tekojen miehelle, taistelijalle.”*

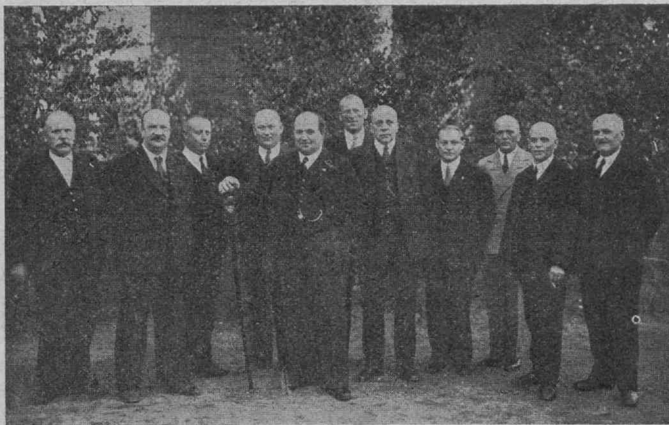

Viktori Kosola 50-vuotispäivänään aktivistitoveriensa keskellä saatuaan oltermannisauvan. — Nyt on oltermanni kaatunut.

Lehtemme ilmestyy

seuraavan kerran tammikuun lopulla laajempana juhlanumerona.

Kolme leirimuistoa Vihtori Kosolasta.

Vihtori Kosolan kaatuessa tuntee nuoriso itsensä kieltämättä hieman masentuneeksi, sillä olihan hän sellainen mies, jonka sankarisydän sykki myötätuntoisesti isänmaallisen nuorison taistelulle.

Ne kansallisen nuorison edustajat, jotka ovat osallistuneet kaikille niille leiripäiville, joita Kuortaneella on kolmena eri kesänä järjestetty, muistanevat elävästi ne hetket, jolloin Vihtori Kosola, koko elämänsä isänmaallisessa taistelussa kuluttanut mies ja kansallismielinen nuoriso kohtasivat toisensa.

— — —

On kesä 1934. Kansallisen nuorison edustajia on kerääntynyt ympäri maata lakeuksille. Kylmänä, sateisena päivänä on osallistuttu herännäiskansan suuriin juhliin Yli-Härmässä. Kurssi seisoo hiljentyneenä Lapuan sankaripatsaan äärellä paluumatkallaan. Äkkiä nähdään joen toisella rannalla olevan talon seinustalla seisomassa mies, joka nostaa kätensä tervehdykseen. *Vihtori Kosola!*

Kurssilaiset marssivat suljetussa järjestyksessä Kosolan pihaan. Märät vaatteet ja kylmyys eivät nyt haittaa. Vain harva on nähnyt lakeuksilta nousseen kansanjohtajan. Nyt tahdotaan tervehtiä häntä.

Kosola saapuu pian portaille.

Seuraa lyhyt ilmoitus:

„Talonpoikaispäällikkö. Nuoriso tervehtii sankarikansanjohtajaansa”

Kosola tervehtii jöyhään tapaansa: „Hyvää päivää nuoret!”

Vastauksena tulee jyrähtäen: „Hyvää päivää, kansanjohtaja!”

Kosola poistuu puhuttuaan lyhyesti, leirikurssi jatkaa matkaansa. *Se on tervehtinyt lakeuksien talonpoikaispäällikköä.*

— — —

Vuosi on kulunut. Taas ollaan leireillä, nyt kaksinkertaisena joukkona. Tällä kerralla on Kosola itse saapunut tervehtimään sitä nuorisoa, johon hän asetti kaiken toivon ajatellessaan Isänmaan tulevaisuutta.

Leiri on pitkänä rivistönä. Kosola tervehtii, vastaus on jälleen voimakas. Seuraa ohimarssi.

Käsi nostettuna tervehdykseen marssii nuorisojoukko ohi Kosolan. Tilanne on jossain mielessä valtavan liikuttava.

Vihtori Kosola ja kansallinen nuoriso ovat taas kohdanneet toisensa!

— — —

"Kiihoituslain" haudalla

Viime vuoden loppuun mennessä kumoutui eräs laki, jonka merkillinen käytäntö tulee varmaan muodostamaan omalaatuisen lukunsa Suomen oikeuslaitoksen historiassa. N.s. kiihoituslaki lakkasi nim. silloin olemasta voimassa, laki, jonka voimassaoloaikaa ei ainakaan kansallinen nuoriso tule rakkaudella muistamaan.

Kiihoituslakia, jonka tarkoituksena oli estää valtiolle vahingollinen poliittinen kiihoitustyö, oli m.m. IKL:n eduskuntaryhmä mukana säätämässä siinä naivissa uskossa, että sitä tultaisiin sovelluttamaan puhtaasti oikeusperiaatetta noudattaen. Tässä suhteessa jouduimme katkerasti pettymään, sillä on vaikea vapautua siitä käsityksestä, että syytteiden nostamiseen nähden pidettiin silmällä myös poliittisia näkökohtia. Silloinen oikeusministeri nosti nim. syytteitä tavalla, joka ei voinut olla mieliä kuohuttamatta varsinkin kun sillä taholla ilmeisesti pyrittiin käyttämään tämän lain tehoa etupäässä kansallisen nuorison pyrkimysten tukahduttamiseksi.

„*Sinimusta*"-lehteä vastaan, joka oli kansallisen nuorison pää-äänenkannattaja, nostettiin kaikkiaan 11 syytettä, niistä 4 allekirjoittaneen kirjoitusten johdosta. Porvoon raastuvanoikeus tuomitsikin näiden massasyytöksien johdosta „Sinimustan" lakkautettavaksi 6 kuukaudeksi sekä lehden päätoimittajat Allan Virkkusen ja Arne Somersalon, edellisen 700 markan, jälkimäisen 2000 markan sakkoihin. Turun hovioikeus *kumosi* lehden lakkautuspäätöksen, tuomiten kuitenkin ne numerot, joissa syytteenalaiset kirjoitukset olivat, takavarikoitavaksi ja pysyttäen Virkkusen sakkorangaistuksen voimassa. *K.o. kirjoitusten kirjoittajat vapautettiin kaikesta edesvastuusta.*

„Sinimusta" ei kuitenkaan päässyt ilmestymään. Sisäministeri antoi nim. viime vuoden helmikuussa Uudenmaan läänin maaherralle määräyksen estää lehden ilmestyminen, jonka vuoksi Porvoon poliisi takavarikoi „Sinimusta" N:o 2 jo sen painossa ollessa ja ehkäisi sen levittämisen. — Siitä lähtien on lehti ollut lakkautettuna sisäministerin erikoismääräyksellä siitä huolimatta, ettei Helsingin raastuvanoikeus tehnyt „Sinimustaan" nähden mitään vaatimuksia päättäessään „Sm.-järjestön" lakkauttamisesta „*hyvien tapojen vastaisena*" järjestönä. — Tiedusteluihin miksi „Sinimustaa" kaikesta huolimatta ei päästetä ilmestymään on sisäministeriön taholta ilmoitettu, että on käynyt ilmi, että *sen „levittäminen muodosti osan Sm.-järjestön toimintaa."* Allekirjoittaneelle, joka lehden kustantajana on tehnyt asiassa anomuksen sisäministeriölle, on kuitenkin annettu toiveita, että lehti vapautetaan sen ilmestymistä ehkäisevästä määräyksestä. —

Voi jonkun mielestä olla tarpeetonta, että selostan lähemmin niitä tunnetuita syytteitä, joita Kivimäen hallituksen aikana oikeusministeriö „Sinimustaa" vastaan nosti, mutta katson sen välttämättömäksi, ettei nuorisolta unohtuisi se musta taantumuksen aika, jona nämä syytteet annettiin.

Allekirjoittanut sai ensimäisen syytteensä „Sinimustan" N:ossa 11 olleen kirjoituksen johdosta „*Luo lippujen.*" Tässä kirjoituksessa oli syyttäjän mielestä montakin rikollista kohtaa niistä kuitenkin raskauttavimpia sanontani Venäjän ulko-asiainkomissaari Litwinovista, jonka nimen mainitsin Karjalan ja Inkerin kärsimysten yhteydessä. — Merkillistä mielestäni vieläkin on, että tuon surullisen kuuluisan neuvostoherran loukkaaminen katsottiin niin vaaralliseksi kun sensijaan eräät punaiset keskustalehdet saivat luokata mitä törkeimmin eräiden muidän valtioiden johtavia henkilöitä. Kirjoittihan esim. *Ilkka* Mussolinista, tosin muka erästä kirjaa referoiden, otsakkeella: „*Mussolini asevelvollisuuskarkurina*", „*Mussolini Jumalan kieltäjänä*" j.n.e. „*Helsingin Sanomat*" silloisen hallituksen pää-äänenkannattaja, jonka alakerturin „*Eeron*" saastaisia vuodatuksia koko Suomen puhdashenkinen nuoriso inhoaa, ei saanut myöskään syytettä, vaikka se kirjoitti Hitleristä niin loukkaavan kirjoituksen otsakkeella: „*Hitler kenraaliensa vankina*", että silloinen ulkoministeri Hackzell oli pakoitettu käymään sen johdosta anteeksipyynnöllä Saksan täkäläisen lähettilään luona.

Seuraavan syytteen sain „Sinimustan" N:ossa 22 olleen kirjoituksen johdosta „*Isänmaa hädässä.*" Tässä kirjoituksessa, jonka kirjoitin Valtion tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä, arvostelin ankarasti sitä taktikointia, jonka kautta marxilaiset, mutta myöskin osa

---

Kolmannen kerran kohtasivat kansallinen nuorisokurssi ja Vihtori Kosola toisensa viime kesänä Kuortaneella.

Kosola kehoittaa kurssilaisia vainottunakin menemään eteenpäin. Sanat tulevat rehdin talonpoikaispäällikön sydämestä, ne ovat jääneet Vihtori Kosolan aatteellisena perintönä tälle nuorisolle.

Menkäämme siis vainottunakin eteenpäin! *Se on talonpoikaispäällikön viimeinen käsky kansalliselle nuorisolle.*

Isänmaalliskansallinen nuoriso!

Palakoon sydämissänne aina kirkkaana se tuli, joka teitä nyt innoittaa. Säilyköön uskonne ja uhrivalmis taistelutahtonne lannistumattomana. Pyhittäytykää isänmaalle!

Sydämellisin tervehdyksin

SALMIALA.

PROF. BRUNO A. SALMIALA

Puhelin soi, täytyy vastata. Kun siitä pääsen, on jo toinen asia kiirehtimässä, tulinen vilske ja vilinä. Kaiken tämän lomassa ennätän sanoa miehelle, että hän tulisi seuraavana päivänä määräämänäni aikana uudelleen toimistoon. Kun vihdoin olisin ollut vapaa keskustelemaan hänen kanssaan pitemmältikin huomaan, että mies on kadonnut. Lähtenyt yhtä hiljaisesti ja vaatimattomasti kuin oli tullutkin, melua itsestään pitämättä.

Saimme sinä iltapäivänä vielä tiedon eräästä työpaikasta ja päätimme sijoittaa päivällä toimistossa käyneen miehen siihen.

Mutta päivä ei ollut vielä loppuun kulunut.

Niin, tuli ilta. Aluejohto oli kutsunut paikallisjohtajat neuvottelukokoukseen. „Viisaina" istuimme ratkomassa omia ongelmiamme.

Silloin kuuluu yhtäkkiä juoksua, jalkojen kopinaa portaissa. Rajusti vetäistään huoneen ovi selälleen ja — miten häpeämätöntä — huoneeseen sinkoutuu ovelta joukko nuorukaisia, herrasnulikoita, niitä samoja sinimustia, joita parjatakseen ja joille toistaan ilkeämielisempiä nimiä keksiäkseen tämän maan „työväen"-lehdistö on niin paljon painomustetta ja pilalle mennyttä järkeä käyttänyt. Pojat ovat kiivaasta kävelystä, juoksusta, hengästyneitä. Heidän kasvonsa ovat kalman kalpeat, suupielet väreilivät uhmasta, katkeruudesta, — niin, vihasta meitä kohtaan.

Jotain hirveätä on täytynyt tapahtua, ennätän ajatella.

Yksi joukosta puhuu, toiset säestävät:

— Mitä te olette tehneet — te puhutte — puhutte työväestä — veljistänne — puhutte kansakokonaisuudesta — roskaa — te puhutte vain — tehkää jotain — tehkää! ! !

Ja me kuulemme mykistyneinä sekavan mutta paljon kertovan tarinan:

— Mies — suomalainen työmies — ymmärrättekö! — meidän veljemme silloinkin, jos te hänet jätätte — rannalla — ryysyissä — mielessä itsemurha — nälkäisenä — työttömänä — me tapasimme — hän kertoi — oli käynyt teidän luonanne — mitä annoitte? — työtäkö? — „tulkaa huomenna uudestaan" — vanha loru, jolla päästään epämiellyttävästä vieraasta — me emme tyydy tähän — hän on veljemme — mitä te olette hänelle tehneet ? !

Silloin minä sen näin. Palava pensas!

Se on tämän kansan nuorison sielussa!

Se on suuri, mittaamaton rakkauden, veljeyden pyhä liekki. Niin kauan kuin se palaa nuoren polven rinnassa, ja sitä ei väkisin saada sammumaan, olen varma siitä, niin kauan uskon: kokonainen, yhtenäinen kansa ei ole utukuva. Se elää jo, jossain siellä syvällä puhtaissa sydämissä. Ja kerran on se loimullaan valaiseva koko onnellista isänmaatamme.

Elämäni kauneimpia hetkiä oli tämä tuokio, jolloin näin nuorison vihaavan itseäni koska se luuli, että minä ja me kaikki emme rakastaneet tätä kansaa kuten sitä täytyy rakastaa."

Kunniavartiossa

Kun Turun kaupunki viime jouluaattona hiljeni viettämään Vapahtajan syntymän muistojuhlaa, seisoi Tuomiokirkon vanhojen muurien vieressä Unikankareen sankarihaudan äärellä äänetön vartio. *Siinä valvoi Turun kansallinen nuoriso,* niiden miesten haudan vierellä, jotka empimättä olivat uskaltaneet henkensä, kun kyseessä oli Isänmaan tulevaisuus.

Vartiomies seisoo keskiyöllä siinä sankarien viimeisen leposijan äärellä, toverin pistin välkähtelee edessä, puut luovat mustia varjojaan yli graniittipatsaan. Joulurauha lepää kaupungin yllä. Silloin, tällöin kajahtaa tornikellon lyönti läpi rauhan yön. Tuntuu kuin sankarivainajien henget seisoisivat ympärillä ja katselisivat niitä nuorukaisia, jotka ovat tulleet vartioimaan heidän viimeistä leposijaansa. Mieli johtuu heihin, jotka kansallispyhättömme varjossa uinuvat ikuista untaan, sen maan mullassa, jonka puolesta heidän sydänverensä vuosi. Heidän rinnassaan paloi sammumaton rakkaus tähän maahan ja kansaan, isien uskoon ja kansallisiin perinteihin. Se innosti palollaan heitä silloin, kun verenpunaiset sodan pilvet peittivät Isänmaan huomentaivaan. He olivat nuorisoa, monet ylioppilaskokelaita, useat heistä olisivat sinä keväänä saavuttaneet kauniin valkean ylioppilaslakin, mutta he tunsivat, että Isänmaa kutsui heitä. — Valkoisten ketjussa saavutti vihollisen tappava luoti monta uskollista Isänmaalle hykkivää sydäntä, kun nuo vapaussankarit rohkeasti ryntäsivät kohti harhaanjohdettujen veljien linjoja, mielessä välkkyen vain yksi: *Isänmaan ja kansan uusi huomen.*

Kotikaupungin kirkkokumpu tuli sankarien viimeiseksi leposijaksi. Vuosittain muutamina merkkipäivinä muistetaan heitä, mutta juuri jouluna on meillä siihen erityinen syy. Veljien kohtalo rajan takana osoittaa, miten meidän olisi käynyt ilman sitä uhrimieltä, jota silloinen nuoriso osoitti. Siksi meidän velvollisuutemme on juuri rauhan juhlana kunnioittaa heidän muistoaan ja siksi seisoi kansallinen nuoriso heidän viimeisen leposijansa vierellä. Hiljainen tunti, ympärillä pimeys, vieressä maan arvokkain temppeli ja niiden urhojen hauta, joille me olemme ikuisessa kiitollisuuden velassa vapaasta maastamme. Se on hetki, jolloin sankarivainajien henget puhuvat uudelle polvelle. Ne painavat mieliin velvollisuudentunteen tämän maan kohtaloista. Meidän on niistä pystyttävä vastaamaan ajan tullen samalla tavoin kuin he, joiden nimet ovat hakattuina tuon patsaan kylkeen.

Ne sankaripojat, jotka kerran lähtivät täältä Auran kaupungista uutta päivää kohti, palasivat valkeissa arkuissa, mutta se henki, joka heidän joukossaan vallitsi, siirtyi uuteen nuorisopolveen. Me kuulumme samaan nuorisojoukkoon, me olemme aseveljiä samalla rintamalla, erotuksena vain että he kuuluvat suuren tuntemattoman armeijaan. Tämän maan onni on kerran ostettu kallein veriuhrein ja nuorison täytyy osoittaa, että se tuon uhrin ymmärtää. Noiden vapaussankareiden sydänveri vuoti Isänmaan poveen ja valkeat arkut kätkettiin Unikankareen mustaan multaan. Mutta ne eivät vaipuneet sinne unohduksiin, kansallinen nuoriso seisoo sankarien kunniavartiona, siten pyrkien osoittamaan kiitollisuuttaan. Noita vapaussankareita ei enää ole, mutta heidän työnsä ei silti katkea.

„Jospa taas
luoti kaas
kärkimiehet paikalleen,
lippuaan
kannetaan
aina mieheen viimeiseen!"

Heidän lippunsa on siirtynyt meidän kannettavaksemme, ja meille on siirtynyt sen työn jatkaminen, jonka puolesta he uhrautuivat. Heidän hautansa vieressä vannoo vaitelias vartio hiljaisen valan:

„Tää maa ei koskaan sortua saa!"

Ja yhtä vakaana kun vieressä ikivanha tuomiokirkko seisoo kansallinen nuoriso lupauksiensa takana. Sankarivainajat ovat saaneet leposijansa kummussa, jonka povessa on puolen vuosituhannen miespolven tomu ja ne esi-isät olkoot uuden nuorison lupauksen todistajina. Kun on tarvis, niin tuo kivääri, jonka pistin soihdun valossa välähtelee, puolustaa sankarien hautakumpua ja *silloin seisoo koko Suomen nuoriso kunniavartiona, pitkin rajaa, takanaan tuoreet sankarihaudat, joiden vainajat ovat valansa pitäneet.*

K — o H — a.

Maailmansota Espanjassa

(Tämän kirjoituksen on laatinut muuan maanpakolaisuudessa elävä vapaustaistelija.)

Nykyinen taistelu Espanjassa merkitsee yleistä ratkaisua kansallisten ja marksilaisten voimien välillä. Se on maailmankatsomustaistelua, jonka vaikutus tuntuu koko Euroopassa. Espanjassa, jossa viime aikoina on tehty useita kumousyrityksiä, oli jo kauna suunnitelmallisesti valmisteltu kommunistista vallankumousta. Vuosien kuluessa oli koko tämä laaja maa kammoittavan täydellisesti marksilaisen propagandan saastuttama. Espanjan osa toisensa jälkeen joutui marksilaisten käsiin, v. 1931 Sevilla, Barcelona, Oviedo, Alicanta ja Malaga. V. 1932 raivosi propagandamyrsky Madridissa, Toledossa, Valenciassa ja Zaragozassa. Ja niin jatkui samalla tavalla aina tähän vuoteen asti, jolloin kansalliset ennättivät ennen seuraavassa hetkessä uhkaavaa kommunistista vallankumousta. Moskova tahtoi tehdä Espanjasta sotakentän, levittääkseen sieltä kommunistisen vallankumouksen liekit Länsi-Eurooppaan, luonnollisesti lähinnä Ranskaan ja sieltä Belgian ja Hollannin yli Skandinavian maihin. Suunnitelma olisi ehkä onnistunut, elleivät Espanjan kansalliset viime hetkessä olisi tulleet väliin ja tarttuneet ainoaan jälelläolevaan suojelukeinoon — aseisiin.

Marxilaispyhimyksien kuvia Barcelonan katuvieriä koristamassa.

Sotatoimien alusta tähän asti on aseonni ollut kansallisten puolella, jotka suurella uhrimielellä taistelevat uuden Espanjan puolesta. Marksilaiset väittivät aluksi: me kertaamme Francon suhteen saman, miten Venäjän valkoisille kenraaleille Vrangelille ja Judenitshille aikoinaan kävi, kun he maailmansodan jälkeen taistellessaan venäläisiä kommunisteja vastaan etenivät liian nopeasti eivätkä pitäneet huolta riittävästä tuesta selkäpuolella. Mutta Franco etenee varovaisesti ja järjestelmällisesti ja nyt taistellaan jo Madridista. Eivätkä venäläisten sotatarvikkeet ja kommunistiset upseerit eivätkä edes kansainväliset kommunistiset kuolemanpataljoonat voi ehkäistä hänen marssiaan eteenpäin. Se mitä aikaisemmin teoriassa julistettiin, mutta usein myöskin kiellettiin, riippuen siitä, miten kommunistidiplomaateille kunakin hetkenä oli hyödyllistä, — osoittautuu nyt käytännössä vaaralliseksi tosiasiaksi. Komintern organisoi koko maailman kommunistien väliintulon Espanjan sisäpoliittisissa asioissa espanjalaisten marksilaisten hyväksi. Rahaa kootaan, ei vain Venäjällä, vaan myös Englannissa, Ranskassa, Belgiassa j.n.e. Samanaikaisesti muodostetaan ulkomailla marksilaisia vapaaehtoisia joukkoja ja lähetetään niitä Espanjaan, sanomalehtitietojen mukaan on Espanjaan kuljetettu noin 7,000 marksilaista vapaaehtoista.

Ja tässä puuhassa eivät ole mukana vain kommunistit, vaan myöskin sosialistit, joten lopultakin nyt voidaan selvästi nähdä, että sosialistit ovat pestautuneet samaan kommunistiseen peliin.

Belgiassa organisoi sosialistisen puolueen pääsihteeri asekuljetusta ja vapaaehtoisten värväystä espanjalaisille marksilaisille, niin että siitä oli seurauksena välikysymys Belgian senaatissa. Ranskassa vaativat marksilaispuolueet hallituksen väliintuloa Espanjan marksilaisten hyväksi. Englannin Laour Party on useaan otteeseen yrittänyt saada hallituksen peruuttamaan asemyyntikiellon Espanjan marksilaisille.

Myöskin diplomaattisella rintamaalla ovat Espanjan marksilaiset askel askeleelta hävinneet. Heidän ulkomaisten edustajiensa verkko on monin kohdin pahasti

repeillyt. Alvarez del Vayo, Largo Caballeron ulkomainen yhdysmies, joka turhaan koetti solmita yhteen katkenneet rihmat, ei voinut estää sitä, että kaksi hallitusta, nimittäin Uruguayn ja Portugalin, sanoivat irti diplomaattiset suhteensa punaisten hallitukseen ja kaksi muuta hallitusta, Guatemala ja Salvador, ensimmäisinä tunnusti Francon hallituksen diplomaattisesti. Näinden kahden pikkuvaltion ottama askel oli luonnollisesti vain mielenosoitus ilman sitä keskeistä merkitystä mikä nyt on ollut Saksan ja Italian yhteisellä menettelyllä. Voidaan olettaa, että vielä koko joukko valtioita seuraa Saksan ja Italian esimerkkiä.

Mitkä olivat Espanjan kansallisen hallituksen diplomaattisen tunnustamisen perusteet? Italialaisessa ja saksalaisessa politiikassa nykyisin niin selvinä esiintynyt realismi on ollut vaikuttimena myöskin Espanjan kysymyksen ratkaisussa näiden valtioiden taholta. Francolla on nyt hallussaan noin 70 % koko Espanjan alueesta. Hän valvoo myöskin suurinta osaa Ranskan rajaa pitäen hallussaan Pyreneitten solia, Irunia ja Canfracia, suuret espanjalaiset satamat, tärkeimmät asetehtaat, suurin osa laivastoa, sekä tärkeimmät vuorikaivokset ovat hänen hallussaan. Niin on kansallisesta hallituksesta tullut Espanjan todellinen valtias. Sensijaan on Valenciaan paennut punainen hallitus pohjaltaan vain kulissi. Hallitus, joka ei enää kykene suojelemaan julkista järjestystä, kansalaistensa elämää ja omaisuutta, joka on luovuttanut maan anarkialle ja kurittomuudelle ja itse on kominternin painostuksen alainen, ei voi enää tavoitella kansallisen hallituksen nimeä. Miten vähän Largo Caballeron hallituksella on enään sanomista niilläkään alueilla, joita Franco ei vielä ole saanut haltuunsa, osoittaa selvästi välikohtaus, joka sattui kun Guatemalan ja Salvadorin hallitukset kutsuivat diplomaattiset edustajansa pois Espanjasta tunnustettuaan diplomaattisesti Francon hallituksen. Muuan vallankumouksellinen komitea vangitsi nämä kaksi eteläameriikkalaista diplomaattia ja kielsi heiltä luvan matkustaa edelleen, siitä huolimatta, että heidän passinsa olivat kunnossa ja Caballeron hallituksen vahvistuksella varustetut. Näille diplomaateille ei jäänyt enää muuta mahdollisuutta, kuin aito eteläameriikkalaisesti revolveri kädessä tunkeutua punaisten miliisijoukkojen läpi ja niin lopulta päästä ranskalaiselle alueelle.

Marksilaisen hallituksen voimattomuus tuli päivä päivältä yhä selvemmäksi. Jo tätä hallitusta muodostettaessa puuttui siltä se arvovalta, mikä olisi ollut välttämätön, että se olisi voinut todella edustaa valtiota sisäänja ulospäin. Tämä hallitus joutui anarko-syndikalististen ammattijärjestöjen valtaan, jotka teoriassaan eivät tunnusta yleensä minkäänlaista korkeampaa järjestysvaltaa. Niihin liittyneet kommunistit olivat tosin lukumääräl-tään vähäisemmät, mutta voittivat Moskovan johdolla ja tukemana hallitsevan vaikutusvallan, joka teki sekasorron vieläkin suuremmaksi. Hallituksen monet uudelleen muodostamiset paljastivat, mitenkä alkuperäinen kansanrintama vähitellen joutui äärimmäisyysainesten haltuun. Näiden marksilaishallitusten joukosta kasvoi ihmeteltävän nopeasti neuvostosysteemi, joka sangen vähän välittää keskitetystä valtiovallasta. Näissä oloissa ei luonnollisestikaan enää voitu ulkomaalaisille antaa mitään takeita turvallisuudesta. On huomionarvoista, että Ranskan lähetystö ensimmäisenä antoi maamiehilleen määräyksen palata Ranskaan.

Tämänkaltainen kehitys Espanjassa vaati, ja vaatii päätöksiä niiden valtioiden taholta, jotka tuntevat olevansa vastuussa eurooppalaisen kulttuurin suojelemisesta kommunismia vastaan.

Italia ja Saksa ovat ottaneet ensimmäiset askeleet Espanjan kysymyksen ratkaisemiseksi määrättyyn suuntaan ja neuvostovenäläisten salajuonien lopettamiseksi Espanjassa. Koko joukko valtioita tulee todennäköisesti seuraamaan tätä esimerkkiä. Mutta mitä Ranska ja Englanti tekevät? Lontoolaisten ja pariisilaisten päivälehtien äänistä päätellen eivät Ranska ja Englanti tule seuraamaan Saksan ja Italian esimerkkiä. Ranska on jo joitakin aikoja sitten kutsunut pois diplomaattiset edustajansa ja jättänyt sekä Burgosiin että Valenciaan ainoastaan konsulaatit. Ranskan kansanrintamahallitus on ranskalaisen kansanrintaman sisäpoliittisen painostuksen alainen eikä

Kansan tuomio: Hallituksen sanomalehtiä ja lentokirjallisuutta poltetaan kansallisten valtaaman kaupungin kadulla.

Kaksi aktivistia

Tutkiessaan itsenäisyysliikkeemme historiaa varsinkin siltä osaltaan, joka koskee kansamme vapaudenkaipuun aktiivista ilmausta, jääkäriliikettä, huomaa että muita päätään korkeammalle nousee kaksi lakeuksien miestä, nim. Vihtori Kosola ja Antti Isotalo. He osoittautuivat Isänmaan suurina kohtalonhetkinä päälliköiksi, joitten nimien ympärille kansa nousi.

Itsenäisyystaistelujen ajan jälkeen teki Kosola vielä pitkän elämäntyön kansallisen herätysliikkeen kärkimiehenä ja kansannostattajana.

Nyt on kärkimies kaatunut. Hänen työnsä kaipaa jatkajaa.

Ja siinä mielessä varsinkin nuorison katseet kiintyvät toiseen aktivistiin, Antti Isotaloon, jonka vuoro on nyt astua eteläpohjalaisen kansan edustajana, uutena talonpoikaispäällikkönä, viemään kansallista aatetta eteenpäin sillä rintamaosalla, johon Kosolan kuolema jätti aukon.

Kansanliikkeen luonne vaatii, että aktivistit astuvat esiin.

VIHTORI KOSOLA

ANTTI ISOTALO

sentähden voi niin yksinkertaisesti sanoutua irti Espanjan marksilaisesta hallituksesta ja tunnustaa Francoa. Toisaalta ei Ranska myöskään tahtoisi vaarantaa suuren latinalaisen sisarensa myötätuntoa itseään kohtaan Francon lopullisesti voittaessa eikä liioin vaikeuttaa tulevia suhteitaan Espanjan kansalliseen hallitukseen julkisesti tukemalla espanjalaisia marksilaisia.

Siten on Ranskan nykyisen politiikan kaksinaamaisuus selitetty. Ranskassa siedetään mielihyvin ranskalaisten marksilaisten erilaiset aputoimet Espanjan punaisen hallituksen hyväksi. Julkisesti julistaudutaan siitä huolimatta ankaran puolueettomiksi ja odotetaan jommankumman puolen lopullista voittoa.

Mitä Englantiin tulee, on tämän valtion ennenkaikkea voitettava aikaa Abessiinian kysymyksen suuren huijauksen jälkeen. Se ei saa ryhtyä mihinkään, mikä voisi paljastaa tämän imperiumin nykyistä, tosiasiallista heikkoutta. Sen on vältettävä kaikkia ristiriitoja, kunnes se on varaustautunut ja jälleen saavuttanut entisen mahtiasemansa maailmassa. Kunnes se voi tukea diplomaattisten todisteiden arvoa armeijoilla, lentokoneilla ja tykeillä. Voi ymmärtää hyvin, ettei Englanti näe mielellään, että Espanjasta kansallisella johdolla kehittyy uusi valtatekijä, joka Välimeren kysymyksessä kenties asettuu Italian puolelle. Mutta Englannin todellinen asema ei salli sen hallituksen ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin tätä kehitystä vastaan. Ja niin haluaa Englantikin odottaa, kunnes toinen taistelevista puolista on saanut lopullisen voiton.

Vapauden puolesta

Muistelmia Karjalan rintamalta

EVERSTI PAAVO SUSITAIVAL

Eversti Paavo Susitaival on vuosien mittaan kirjoitellut muistelmiaan Karjalan rintamalta ja ennen kaikkea Ahvolassa käydyistä taisteluista. Pyytäessämme nyt häneltä jotain kirjoitusta lehteemme, ojensi hän meille joukon käsikirjoitusarkkeja, joissa kerrotaan juuri noista vapaussotamme kaikkein verisimpiin luettavista taisteluista.

Seuraavassa julkaisemme katkelman muistelmasarjasta, joka tulee aikanaan julkaistavaksikin.

„Sovittiin, että taistelulähetti oppaanamme ja pihasta lainaamillamme suksilla heti menisimme Sunin mäkeä tarkastamaan. Mäen laskettuamme hiihdimme parin autioksi jätetyn talon ohi. Tuli kuulemma liian paljon luoteja pihaan, selitti lähetti, jotta niissä voisi asua ja Sunin talo taas oli pihamaalleen ja välittömään ympäristöönsä saanut useita kranaatin osumia. Matkalla kiintyi huomioni yhä useampaan viivaan hangessa — kiväärin luodit näet jättivät hankeen osuessaan viivamaisen raapaisun jälkeensä, joista niiden tulosuunnan helposti voi eroittaa. Sunin talon pihalta, joka avoimine ovineen ja ikkunoineen teki surullisen vaikutelman, aloimme nousta ylös mäkeä Sunille. Mutta millaista mäkeä. Sananmukaisesti yli metriä leveälti oli mäkeä alas kuljetettujen haavoitettujen veri värjännyt polun tulipunaiseksi. Siinä jos missään näimme, mikä oli ollut järkkymättömän puolustuksen verihinta. Yhteenvuotaneina siinä suomalaisten sotilaiden veri punasi Isänmaan hankea. Tätä polkua en sittemmin nähnyt niin kaameassa asussa. Näky johtui siitä, että pariin viikkoon ei uutta lunta eikä paksummalti härmääkään satanut polulle. Mitä ylemmäksi menimme, sitä selvemmät olivat taistelun jäljet: patruunakoteloita, käytettyjä haavasiteitä ja kaikenlaista rintamalla aina lojuvaa kamaa.

Yhä selvempinä kuuluivat laukaukset raapaisten inhottavavasti puita. Varsinkin vihollisen konekivääri-suihkun mäkeä pyyhkiessä sinkoili metsässä tiheään puunsirpaleita. Mäen päällä näimme ensimmäisen ruumiin, punakaartilaisen. Päälleen — ikäänkuin kesken juoksuaan — oli vainaja suistunut. Vielä sata metriä, ja hyökkääjä olisi ollut kylässä. Kauempana eroitin vielä pari kaatunutta. Totisena ja yksikantaan selitti oppaamme: „Kun ketju murtui, niin tänne asti hyökkäsivät ja kovasti hurrasivat, kunnes meidän miehet heidät tuohon ampuivat. Kun tykistömiehet tulivat apuun niin saatiin taas asiat järjestykseen."

Lähellä päämääräänsä olivat viholliset olleet. Todennäköisesti oli kuitenkin rynnäkköön päässeiden joukko kovin vähäinen, murtautumisaukko oli ollut vain satakunta metriä leveä eikä taempana seurannut reservejä, jotka olisivat voineet murtaa paikoilleen jääneen sivustamme vastarinnan. Totisesti oli Ahvolan kohtalo ollut hiuskarvan varassa.

Mutta paljoa en joutanut opasta puhuttelemaan. Itseänikin rupesi jo koko paikka arveluttamaan. Purin hampaani yhteen ja seurasin nyt etusivummalle poikkeavaa kahta edelläni hiihtävää jääkäriä. Metsässä vinkui, paukkui ja ryski. Aika-ajoin putosi oksia rapisten maa-

han. Tiemme tukkesivat vähäväliä kranaattien kaatamat puut, suuret oksat tai latvukset. Paikoitellen oli maa vieri vieressä vielä aivan tuoreiden kranaattikuoppien myllertämä. Edessämme rupesi metsä harvenemaan. Ehdin panna merkille syynkin. Alituinen ammunta oli karsinut pois kaikki tiheimmät oksat ja latvat. Paikoitellen olivat paksut puut konekiväärillä aivankuin sahatut poikki. Maanpinnan peittivät tiheänä, vaikeasti läpäistävänä ryteikkönä katkenneet oksat ja latvukset ikäänkuin luonnollisena esteenä asemiemme edessä. Mutta samalla ryteikkö esti taistelevia puolia selvästi näkemästä toisiaan. Alituisesti kajahtelivat laukaukset ja metsä oli yhtämittaisen hienon ruudinsavun verhoama. Nyt saatoin jo eroittaa ketjussa olevat miehemme. Siellä joko he makasivat havuja allaan, polvistuivat — tai missä maasto siihen pakoitti, seisoivat — silmä kovana tähystäen vihollisen pienintäkin liikettä. Olimmehan vihollisesta 200—300 metrin päässä, siis välimatkalla, jolta vähänkin harjaantunut ampuja usein osaa maaliinsa. Erikoisesti panin merkille erään lumivaippaan ja suippolakkiseen lumihiippaan pukeutuneen nuoren sotilaan toiminnan. Kuva syöpyi lähtemättömästi mieleeni muistuttaen elävästi erästä myöhemmin näkemääni taiteilija Karimon taulua. Katse koko ajan suunnattuna tiukasti viholliseen, sitten kivääri pistimineen ojentautui, — etsi jonkun aikaa sopivaa maalia ja laukaistiin. Kivääriin kiinnitetty pistin ei ollut täällä tarpeeton, sillä ajoittain sattui, että yksityiset miehet joutuivat varsinkin pimeässä suoranaiseen pistintaisteluun.

Mutta kaikki eivät olleet yhtä virkeitä kuin näkemäni sotilas. Aivan vasemmalla meistä löysimme makaavan sotilaan. Kuollut, — oli ensimmäinen ajatuksemme. Mutta ei: hän nukkui. Nukkui keskellä riehuvaa taistelua, kuulasateelle alttiina, kostealla hangella, vihollisesta parin sadan metrin päässä. Pieni hymy karehti jääkäreiden kasvoilla. „Kylläpä ovat rasittuneita," kuulin Strömbergin sanovan. „Säikäytetäänpä häntä hieman", ja nopeasti ottaen nukkuvan viereltä kiväärin hän ampui laukauksen nukkuvan korvan läheltä. Sanomattoman hämmästynyt ilme kasvoilla heräsi sotilaamme ihmetellen meitä kolmea outoa miestä ympärillään. — Oppaamme oli nim. jo palannut takaisin. „Ei täällä saa nukkua". — „Vihollinen voi pistää nukkuessasi sinua pistimellä", — lausahti Strömberg ja pian näimme äsken niin makeita unia vedelleen sotilaamme konemaisesti mutta kuitenkin tähdäten vastaavan vihollisen tuleen.

Nyt oli aika ryhtyä varsinaiseen tiedustelutehtäväämme. Rotkoinen, katkenneiden latvuksien ja vyötäröön asti ulottuvan hangen peittämä rinne nousi loivasti suunniteltua hyökkäystavoitetta kohti. Ollen altis sekä edestäpäin että vasemmalta Haukkavuorelta sekä kukkulalta n:o 17 tulevalle tulelle ei maasto näyttänyt houkuttelevalta. Meille selvisi pian, että suksilla suoritettuna ei vastahyökkäyksellä olisi mitään erikoisia etuja. Toverini kasvot kävivät yhä vakavammiksi ja omassa sydämessäni tunsin ahdistavan tunteen: tähänkö nyt oli uhrattava kaunis hiihto-osastoni. Kuulin Hämäläisen murahtelevan: „Minua ei tämä tuuma ollenkaan miellytä — meille kai käy tässä samoin kuin eilen punaisille."

Samalla näimme ketjusta kahlaavan luoksemme reippaan nuoren miehen ilman kivääriä — kuten ilmeni, mäestä vastaava joukkuejohtaja. Jouduimme hänen kanssaan vilkkaaseen keskusteluun. Hän kertoi, että aikaisemmin olivat linjamme kiilamaisesti työntyneet Sunin mäen kärkeen ja olivat ne silloin olleet kolmelta suunnalta pahassa ristitulessa. — Sitäpaitsi saattoi mäen reunan mukaan tarkoin päätellä ketjumme täsmällinen sijoitus, mikä kaikki huomattavasti oli lisännyt tappioita. Myös tykistö, kun ammukset eivät ennenaikaisesti rinteessä osuneet puiden latvoihin, saattoi tarkemmin suunnata tulensa. Hän piti omasta puolestaan nykyisiä asemia parempina. Totesimme lisäksi, että keskeltä loivasti sisäänpäin painunut asemamme helpoitti ristitulen mahdollisuuksia ja tämä suurelta osalta oli myötävaikuttanut aseman vakiintumiseen.

Suoraan sanoen ketään meistä ei hyökkäys houkutellut ja kun vielä saatoimme pitää nykyisiä asemia ainakin yhtä edullisina, päätimmekin ehdottaa, että Antreassa pääasiassa kartalla laadittu hyökkäyssuunnitelma jätettäisiin sikseen.

Kuten myöhemmin saatoin pitemmän ajan kuluessa paikalla todeta, pysyivät silloiset asemat Sunilla Ahvolan taisteluiden loppuun asti muuttumattomina vaikeuksitta, kiitos juuri sisään kaartuvan ristitulivaikutuksen ja yhä pahemmaksi käyvän oksaryteikön.

Kuulimme joukkueen johtajalta järkyttäviä yksityiskohtia mäessä käydyistä taisteluista. Hän kertoi, miten usein patruunat olivat loppuneet, miten haavoittuneet olivat jatkaneet taistelua niinkauan kuin jaksoivat vielä kättäkään liikuttaa. Mutta kertomuksen yksityiskohdat eivät ole enää mielessäni, paitsi joukkueenjohtaja Paasoa koskeva. Paaso, jonka tunsin jo Venäjänsaaren retkeltä ja joka suuresti oli kunnostautunut aikaisemmissa taisteluissa, oli muiden kaaduttua tai peräännyttyä lopulta jäänyt vain muutaman miehen kera Sunin mäen kärkeen ja siellä vihdoin itse pahasti haavoittunut. Kukaan ei vihollisen tulen vuoksi voinut haavoittunutta auttaa. Silloin Paaso pelastuakseen haavoittuneena joutumasta mäelle ryntäävän vihollisen käsiin, mikä olisi tiennyt kiduttavaa kuolemaa, *räjäytti itsensä viimeisellä käsikranaatillaan!*

Mutta aika kului. Nuoren joukkuejohtajan meitä vä-

ALCAZAR

Völkischer Beobachterin mukaan Viljo Lius

(Jatkoa ja loppu viime n:roon)

FRANCO SAAPUU.

Päivät ja yöt seuraavat toisiaan. Kranaatteja, tulipaloja ja hyökkäyksiä. Vielä kerran räjähtää miina. Muureja ei ole enää jäljellä, kaikki on hajalla. Kuolleille ei ole tilaa enää. Niitä yritetään haudata rauniokasoihin.

On sunnuntai, syyskuun kahdeskymmenesseitsemäs. Tulee viimeinen rynnäkkö, kaikkia muita raivoisampi. Helvetin voimat ovat irti.

Toinen miina räjähtää, bensiinisäiliö syttyy palamaan, tiheä savu peittää ilman, punaiset hyökkäävät...

Silloin tuli pysähdys: Francon joukot ovat ilmestyneet vastakkaisille kukkuloille, kansallisten iskujoukot heittäytyvät taisteluun, tunkeutuvat linnan raunioitten keskellä epätoivon vimmalla taistelevien kadettien avuksi.

Taistelu kaupungissa jatkuu. Punaisten esikunta yllätetään, viisitoista venäläistä upseeria joutuu vangiksi. Muuan patteristo joutuu kansallisten käsiin ja mukana kaksi upseeria. He ovat ranskalaisia.

ALCÁZAR ON PELASTETTU!

Taistelu on vaiennut. Alcazarin pääsinpäivä on tullut. Kenraali Franco tarkastaa rauniokasoja upseeriensa kanssa. Hän on mykkänä, kaikki on tämä ääretön sekamelska ja hävitys mykistänyt. Kenraali kulkee rauniokasalta rauniokasalle, kellareihin, jossa kuolleita viruu vielä, talleihin, jossa viimeiset eläimet kituvat nälkiintyneenä. Vihdoin kenraali on tehnyt kierroksensa. Kunniaa tehden sankarien taistelupaikoille, raunioissa lepääville sankareille, espanjalaisten nuorten suurelle urotyölle, poistuu hän joukkojensa keskuuteen, uusia taisteluja kohden, *kohden voittoa ja uutta Espanjaa.*

— — —

Majuri Lecandan kertomus on päättynyt. Eversti Moscardon huoneessa on hiljaisuus. Viimeiset sanat tuntuvat kaikuvan vielä tuhotun linnan keskellä. On kun vainajat haudoistaan nousisivat ja huutaisivat: niin, kohti uutta ja onnellista Espanjaa! On kuin Pedro Moscardon sanat kaikuisivat korvissa, on kuin soraläjistä nousisivat Alcazarin uhrit ja aloittaisivat marssin sinne, jossa heidän toverinsa taistelevat, kohti uusia sankaritekoja, kohti Madridia, *kohti uuttaa aikaa...*

LOPPULAUSE.

Tähän päättyi kuvaus Alcazarista, sen nuorista kadeteista, eversti Moscardosta, tarina kauhunviikoista. Espanjan sisällissota lähenee loppuaan. Yksi kansa on taas pelastettu bolshevismin orjuudesta.

Mutta maailmankatsomusten taistelu jatkuu. Jos kansanrintama kärsii yhdessä maassa tappion, tulee toisen kansan vuoro häpäistä itseään, repiä ruumistaan, sortua vereen ja tuleen. Syntyy uusia Alcazareja, syntyy uusia kansalaissotia. Ihmiskunnan keskuuteen on kylvetty viha. Se kantaa vihan hedelmiä.

Toivokaamme, että Suomen nuorison ei tarvitsisi käydä Alcazarin sankarinuorukaisten poluille, että meidän ei enää tarvitsisi syöksyä uuden veljessodan pyörteisiin. Jos niin käy, huutaa tämän nuorison viaton veri maasta kostoa niille, jotka antoivat tilanteen kehittyä liian pitkälle, kuten nyt huutaa Espanjan nuorison veri Toledon linnan muurisorasta kiroustaan niille, joilla oli valta, mutta jotka sitä väärin käyttivät.

Tämä kansa ja sen nuoriso on luotava yhdeksi, että jokainen tämän maan tyttö ja poika, kun meille lausutaan: Sinulla on muutama minuutti aikaa. Se riittää — huutamaan eläköön vapaa Suomi!, voisi vastata: *Hyvästi! Eläköön vapaa Suomi!*

(Loppu.)

---

hän matkaa saatettua ja osoitettua tulelle vähemmän alttiin paluutien, palasimme pataljoonan esikunnan kautta Antreaan. Teimme selkoa tiedustelumme tuloksista ja esitimme arvelumme aiotun vastahyökkäyksen vaikeuksista sekä siitä, että ehdotetun tavoitteen valtaaminen ei parantaisi asemaamme Ahvolassa, pikemmin lisäisi ilmankin suuria päivittäisiä tappioita. Annoin etupäässä Hämäläisen kokeneena sotilaana puhua, koska pidin mahdollisena, että antaisin fyysillisen vastenmielisyyteni koko yritykseen liian selvästi käydä puheestani ilmi. Minua suoraansanoen ei tuuma ollenkaan miellyttänyt. Mieli ei tehnyt tapattaa miehiäni ja itseäni toisarvoisessa tehtävässä. Suuri olikin helpoitukseni, kun perusteluihimme nojaten hyökkäyssuunnitelmasta toistaiseksi luovuttiin. Sensijaan sain määräyksen hiihto-osastollani vahvistaa Ahvolassa taistelevaa X:ttä pataljoonaa. Hiihto-osastooni liitetyn rekikolonnan tuli sensijaan palata Kuparsaareen. Mukaan sain ottaa vain välttämättömät muona-, tavara- ja patruunareet sekä ratsuni. Vakavana otin vastaan käskyn, sillä aavistin, että vaikeat ajat olivat edessämme. Mutta toiselta puolen tuntui kunniakkaalta päästä taisteluun yhdelle pahimmista Karjalan rintama-osista."

VILJO LIUS:

KANSA RISTIKKOJEN TAKANA

„Teidän Ylhäisyytenne!

Minulla on kunnia sen valtakunnan nimessä, jonka täysivaltaisena edustajana täällä olen, lausua Teidät tervetulleeksi lähetystömme järjestämään uudenvuodenvastaanottajaisjuhlaan. Haluan tässä, monia hetkiä aikaa kuluttamatta, tuoda julki ihailuni sen tuloksellisen työn johdosta, jota Te olette suorittanut saattaksenne valtakuntanne poliittisen elämän jälleen tervehtymään, tehnyt „sairaasta kansasta", kuten Te sanotte, terveen. Fascismi on lyöty, sen johtajat viettävät jo toista vuotta vankilassa rangaistuksena rikoksesta, joka oli kohdistettu asemaanne vastaan kansanne ensimmäisenä miehenä. Valtakunnan sisäinen rauha on turvattu hämmästyttävän ripeillä otteilla, kansanvaltaiselle pohjalle perustuvia hallitusmedooteja on keksitty, mainitakseni vain uuden perustuslakiesityksenne. Rauhanrakkautenne on vaimentanut sotakiihkoilun, vihanlietsonta Neuvostotasavaltaa vastaan on lopetettu. Sotalaitokseen ennen tuhlatut varat on nyt käytetty yleishyödyllisiin tarkoituksiin kuten tasavallan sisäisen rauhan suojaamiseksi, laivaston taistelukalustoa on muutettu rahaksi, upseeristo puhdistettu Neuvosto-Venäjälle vihamielisistä aineksista, maahanne on luotu uusi, Teille uskollinen virkamiehistö, joka myös on tietoinen siitä suuresta ystävällisyydestä ja myötätunnosta, jota Venäjä Teitä kohtaan tuntee. Teidän Ylhäisyytenne, olette tehnyt suurtyön. Mikään ei enää ole esteenä valtionne ja Neuvostoliiton yhteistyölle.

Hyvät kutsuvieraat!

Tyhjentäkäämme tämä ensimmäinen malja valtakuntanne suurimman miehen kunniaksi!"

Neuvostolähettiläs lopettaa puheensa, lasit kohoavat, tyhjenevät ja paiskataan nurkkaan. Orkesteri virittää poloneesin. Hänen Ylhäisyytensä kumartaa Neuvostolähettilään ihastuttavalle puolisolle. Alkaa karkelo, jonkalaista ei sitten viimeisten rauhantanssiaisten ole vietetty. Pääkaupungin diplomaattikunta viettää *vapauden karnevaaleja!*

— — —

Sellien seinät ovat kosteat, katosta tippuu vettä. Puolipimeissä kopeissa istuu laihtuneita miehiä, joitten posket ovat painuneet sisään, iho on kelmeä ja silmissä nälkää näkevän miehen katse. Yhdessä istuu vanha kenraali, jonka risaisessa vanginpuvussaan täytyy seisoa asennossa luottovangin nauhoja kantavan murhamiehen edessä, toisessa urheudestaan kuuluisa eversti; upseeri upseerin perästä, vapaussodan moninkertaisella ritarimerkillä palkittuja sankareita tungettuna roistojen ja murhamiesten sekaan, häväistyinä, runneltuina, nälkää näkevinä epäinhimillisen kovien kuulusteluviikkojen näännyttäminä. Samat miehet, jotka vapauttivat maan, joitten nimet piirtyivät lähtemättöminä sen kansan vapaushistoriaan, samat miehet roistoja ja murhamiehiä, yhteiskunnan hylkyreitäkin huonomman kohtelun alaisina vankiluolissa. Sekö on „vapautta", josta kerskaillaan! ?

Pari vuotta sitten tapahtuneen kohtalokkaan paon vuoksi on maan kaikkien vankiloitten henkilökunnan keskuudessa tapahtunut perusteellinen puhdistus. Valvontaa on yhä kiristetty, ovet varustettu moninkertaisilla lukkolaitteilla ja poliittisia vankeja saa kuljettaa käytävilläkin vain kahlehdittuina.

Vartija kulkee luukulta luukulle lausuen pirullisen uudenvuodenonnittelunsa:

„Hyvää iltaa. Kuinka vapaustaistelu edistyy? Onnea uudelle vuodelle. Ei niitä enää ole täyttä kahtakaankymmentä jäljellä tässä loistohotellissa!"

Yhdestäkään sellistä ei enää viitsitä edes vastata, sillä kaikki pilkka ja iva on käynyt niin jokapäiväiseksi.

Mutta kun vartijan askeleet käytävillä ovat vaienneet, nojaa kenraali sellin kivistä seinää vasten ja koputtaa sähkötysaakkosin kohtalotovereilleen tervehdyksensä:

„Hyvää uutta vuotta. Eläköön vapaa Isänmaa."

Vapauden tie on vaikea. Johtajat vankilassa, ne, joita kansa kerran oli ja vieläkin on valmis tottelemaan yliherroinaan; yksi heistä, ehkä suurin, harhailee ympäri Eurooppaa kuin kirottuna, lähetetty vakoilijain lauma kintereillään, sadat perheet näkevät nälkää, sadat virkamiehet ovat toimettomina siksi, että uskalsivat uneksia kansansa suuruudesta ja kymmeniä nuoria taistelijoita pakolaisina vieraan kansan keskuudessa.

— — —

Yksi heistä, maanpakolaisen pitkiä vuosia viettävä nuori mies, jota vieraan kansan keskuudessakin odottaa vankilatovereittensa ja johtajiensa kohtalo, istuu eräässä maalaistalossa, jonne hänet hyväntahtoisesti oli otettu asumaan. Rahattomana vieraalla maalla, ilman tointa, vaatteet hajoavat päältä. Pääkaupungista saisi työtä, mutta ei myönnetä asumisoikeutta sinne. Eräästä toisestakin kaupungista saataisiin työpaikka. Matkustuslupaa ei myönnetä. Oli määrätty poistumaan yksinäiselle maaseudulle toisten armopaloille elämään suoraan

Taisteluliput kohoavat!

Jyväskylän talvikurssien tunnus:

TAISTELUN TIETÄ VOITTOON!

Kansallisen nuorison taisteluliput kohoavat jälleen vuoden alkaessa. Nuorten taistelijain joukko heittäytyy nyt kansallisen herätysliikkeen riveihin kaikella sillä voimalla ja innolla, jota vain nuoriso voi omata.

Jyväskylän talvikursseille oli osanottajia saapunut maan kaikista kolkista aina Rovaniemeä myöten. Luennoitsijoina toimivat kansanedustajat *Ala-Kulju* ja *Simojoki,* eversti *Susitaival,* kapteeni *Meriluoto* ja toim. *Lius.* Erikoisesti pani merkille näillä nuorisokursseilla sen, että jokainen leiriläinen tuntui erikoisesti pohtivan kysymystä, miten kansallinen nuoriso pääsee eteenpäin sillä nopeudella, jota taistelun onnistuminen edellyttää.

Marssit halki katujen laulujen kaikuessa herättivät suurta huomiota kanpunkilaisten keskuudessa. Erikoisesti jäi mieleen loppiaispäiväinen käynti Jyväskylän sankarihaudoilla, joitten uumeniin niin monta nuorta miestä on kätketty, ja paluumarssi sieltä valtakunnan lipun ja heimolippujen liehuessa pitkän rivistön kärjessä.

Leirijuhlassa vallitsi koko ajan oikea taistelun henki. Tilaisuudessa puhuivat ylioppilas *Pekka Kuusi,* toim. *Viljo Lius,* eversti *Paavo Susitaival* ja pastori *Elias Simojoki.*

Viimeinen leiripäivä, ja varsinkin sen ilta jäi erikoisen voimakkaana kurssilaisten mieliin. Päättäjäistilaisuudessa oli vapaa sananvuoro. Muuan kurssilaisista kehoittaa katsomaan kyllin kauas ohi pikkumaisuuden, toinen syventymään, vanha aktivisti lausuu: „Älkää tulko pessimisteiksi, pitäkää mieliala korkealla, olkaa aina rynnäkkövalmiita."

Ja pian kaikui laulu viimeisen kurssin koollaoloaikana. Junalla on vielä liikuttava erojaistilaisuus, ja kohta oli Jyväskylän leirikurssi matkalla kohti uusia taisteluja, viemään sanomaa heräävästä suomalaisesta nuorisosta.

---

lääkärin leikkuuhuoneesta. Syyksi mainittiin, että oli hankkinut jollekin isänmaalliselle nuorisolehdelle tilauksia. Siis ei saa enää leipääkään itselleen hankkia. Halutaan kostaa, kiduttaa nälällä ja köyhyydellä.

Nuori mies lausuu murteellisesti ääntäen kasvoillaan tuskainen ilme:

„Sellaista on pakolaisen elämä. Kun saisi edes taistella!"

* * *

Tämä kirjoitus on kuvaus siitä, miten erilaisissa olosuhteissa erään meitä lähellä olevan kansan eri jäsenet ovat saaneet ottaa vastaan uuden vuoden. Onko kyseissä nykyaikaisia tapahtumia, tai koskeeko tämä menneitä vuosia, sen arvatkoon lukija. Diplomaatit viettää karnevaaleja ihailijajoukon keskellä, bolsevistisen Venäjän lähettiläs tarjoaa heille kätensä, mutta vapaussodan upseerit, kenraalit, kansalliset taistelijat viettävät pakolaisen vuosia vieraitten kansojen keskuudessa, vieraissa olosuhteissa. Kansa elää pakon alla. Sen suurimmat ajatukset ovat painettu maan alle, koko kansa on ristikkojen takana, joina ristikkoina ovat pelko viran menetyksestä, urkinta, poliittinen painostus, voimakeinot.

Mutta koska senkin kansan hyväksi on niin monta sukupolvea työtä tehnyt ja niin monet kymmenet tuhannet nuoret miehet elämänsä uhranneet, niin senkin kansan *täytyy* kerran nousta.

Ja tälläkin hetkellä kaikuu sen kansan rivien läpi vangittujen taistelijain uudenvuodentervehdys:

Eläköön vapaa Isänmaa!

Satakunnan kansallinen nuoriso kokoontunut Huittisissa.

Myöskin Satakunnan kansallismielinen nuoriso kerääntyi loppiaisen aattona Huittisten Lauttakylään neuvottelemaan tulevista taisteluista. Läsnä oli toistasataa edustajaa ympäri Satakuntaa.

Tiistai-iltana vietetyssä tutustumisillanvietossa puhuivat m.m. päätoimittaja *Kallia* ja kansanedustaja *Saarinen* sekä opettaja *Arvola.* Näyteltiin Alpin näytelmä „Maanpetturit".

Loppiaispäivänä pidettiin luentotilaisuus „Karhulassa" ja klo 14 alkoi samassa paikassa suuri yleisöjuhla, johon oli paikkakuntalaisia saapunut neljättäsataa henkeä. Päätoimittaja *Kallia,* tohtorinna *Sylvi Sarajas,* kansanedustaja *Saarinen* ja jääkärikapteeni *Kurkiala* puhuivat.

Satakunnan nuoriso hajaantui sekin ympäri maakuntaa viemään taistelua jokaiseen kylään ja jokaiseen taloon mielessään juhlassa puhuneen jääkärin sanat: „Marssimme sitä aikaa kohti, jolloin uskomme vihdoinkin voivamme saattaa itsenäisyystaistelun päätökseen ja luoda valtakunnan, jossa tunnetaan henkilökohtainen vastuu ja otetaan vastuu isänmaan asioissa. Silloin irroittautuu kansa marxilaisuudesta ja kunnia annetaan niille, jotka ovat maan palveluksessa asetakkia kantaneet."

KANSALLISTA NUORISOTOIMINTAA

TURKU

Turussakin tekee kansallinen nuoriso hellittämätöntä työtä päämäärämme saavuttamiseksi. „Luo Lippujen" lehdelle hankitaan tilauksia keskeytymättä ja onkin jo päästy hyviin tuloksiin. 27/12 -36 alkoivat puhekurssit, jotka jatkuvat miltei joka päivä. Kursseilla pannaan painoa eniten puheharjoitukseen. Tällaiset kurssit ovat tärkeitä propagandan edistämiseksi. Veljesiltoja on osasto pitänyt kerhohuoneessaan. Turussa on innostus korkealla ja uusia työmuotoja suunnitellaan osaston keskuudessa.

„Ei kesken katkea miesten työ."

VIIPURI.

Uuden vuoden päivänä klo 19 kokoontui Viipurin Alueen nuoriso-osasto viettämään veljesiltaansa Nyrkkeilijäin huoneistolle.

Yhteislaululla aloitetun tilaisuuden ensimmäisen puheen piti *Rafael Orava.* Laulettiin „Luo lippujen", jonka jälkeen piirin nuorisotyönohjaaja toim. *Ilmari Unho* puhui kansallismielisen nuorison velvollisuudesta saapua niitten lippujen luo. — Taistelupuheen jälkeen kajahti „Iskekää" voimakkaana. Seurasi *Jorma Nuorsalon* lausuntaesitys. Illan lopettajaispuheen piti toimittaja *Viljo Lius.*

Viipurin nuoriso-osasto aloitti taistelunsa hyvin entein.

KUOPIO.

Kuopion nuoriso-osasto on pitkin syksyä toiminut ripeästi. Joulukuussa toimeenpani osasto suuren jouluavustuskeräyksen rintamamiehille ja pääsi työssään varsin huomattaviin tuloksiin. Avustusten arvo nousee hyvinkin 15.000 markkaan. — Jyväskylän leireille osallistui kymmenen nuoriso-osastolaista. — Olemme varmat siitä, että tuleva taistelukausi tuo paljon uusia työmuotoja ja uusia voittoja.

Kuopion nuoriso-osasto ei aio taistelunsa tieltä väistyä!

TAMPERE.

Kansallisen nuorison toiminta Tampereella on perustunut viime syksyn kuluessa pääasiallisesti johtajakoulutukseen. Vaalitoimintaan otimme osaa varsinkin propagandatehtävissä hyvinkin vaikuttavana tekijänä. Lausuntakuoro perustettiin marraskuussa ja on se säännöllisesti valmentautunut tehtäviinsä. Esiinnyttykin on jo usein, kuten esim. joulukuussa järjestetyssä mustapaitaillassa „Mustassa Karhussa", IKL:n Tampereen Alueen järjestämässä joulujuhlassa, joka oli kaupungin talolla. Myöskin maaseudulle on tehty vierailuja, kuten esim. Nokialle ja Kangasalaan. Nokialla esiintyi kuoro sikäläisen Po:n järjestämässä juhlassa ja Kangasalla Alueen puurojuhlassa.

Nuoriso-osastomme tulee suuntaamaan toimintansa alkavana taistelukautena pääasiallisesti työläisnuorison keskuuteen. Tehtävä on vaikea, mutta me yritämme. Tampereen kansallinen nuoriso aloittaa uuden vuoden uudella innolla ja uudella voimalla. Tämä nuoriso vie taistelunsa lippua voittoon saakka.

HÄMEENLINNA.

H:linnan nuorisoalaosaston AoY:n jäsenilta ja pikkujoulu pidettiin 8. 12. —36 Mustassa Karhussa. Iltaan osallistui alaosasto 100 %:sti.

Syyskauden päättäjäisjäsenilta oli 17. 12. —36.

Kaikki Ao:n tilaisuudet syyskaudella ovat onnistuneet yli odotusten. Jäsenet ovat osoittaneet toiminnassaan järkkymätöntä uhrimieltä.

1. 1. —37.

Uuden vuoden ensimmäisen aamun valjettua kokoontuivat AoY:n edustajat Kirkkopuistoon klo 9, jossa järjestyivät sankaripatsaan edustalle. Ao:n puolesta laskettiin muistopatsaan juurelle seppele. Vaatimaton, mutta yksinkertaisuudellaan vaikuttava tilaisuus kunnioittaa vainajain muistoa teki syrjästäkatsojaan syvän vaikutuksen. — Tervehdyksen jälkeen siirtyivät Ao:n edustajat kirkkoon.

Allekirjoittanut tilaa "Luo Lippujen!"

Nimi: ....

Osoite: ....

Kansallinen ylösnousemus

tapahtuu vain taistelun kautta

Sille

toivottavat menestystä alkaneena vuonna seuraavat henkilöt:

HELSINKI.

Vilho Annala.
Bruno A. Salmiala.
Erkki Levanto.
Paavo Susitaival.
Hilja Riipinen.
Maija Inkala.
J. V. Vainio.
E. A. Tuomivaara.
Kyllikki Salovaara.
J. Mäki.
Lauri Nissinen.
Iida ja Helmi Laitinen.
Hellin ja Niilo Rauvala.
Tyyne Irjasalo.
Joopi.
Joh. Silander.
Mustan Karhun Yhtye.
Lahja Nordman.
Hulda Potila.
Salomon Lipasti.
Kalevi Heikkinen.
Helsinki Po VI.
Ji.
Hjördis Hanhinen.
Aarno Puolanne.
Anton Eonsuu.
O.Y. Helsingin Musta Karhu.
Ilmari Tarpila.
Arvo Laitinen.
Helsinki Po II/9 Naiskuoro.
Eva Hartman.
Helsinki Po X.

V. M. Haapanen.
Ajan Suunta.
Helsinki Po IX.
A. Tuhka.
Helsinki Po XI.
Johannes Waltasaari.
R. G. Kallia.
Oskari R. Meriluoto.
IKL:n Kymenlaakson piirijohto.
Ellen ja Martti Vuorjoki.
Enni ja Heikki Kalima.
Helsinki Po I.
Suomen Kansallinen Ammattikuntajärjestö r.y.
Helsinki Po II.
Hilda ja Jukka Kaveheimo.
Martti Tertti.
S. Vpo.
Viljo Nimetön.
Matti Koitere.
A. Vasti.
Lyyli ja Artturi Järviluoma.
Väinö J. Leino perheineen.
Kaarina Vesterilä.
SKA:n H:n jäsenjärjestö.
Mauno Mäkipää.
Helmi Leppänen.
Heli Hörkkö.
Pate.
Urkki.
Juho Hulmi.
Teräskalvat.

D. Tuominen.
Hilja Tynnilä.
Mustan Karhun henkilökunta.
IKL:n H:n I alue.
IKL:n H:n II alue.
Helsinki Po IV.
Helsinki Po V.
Helsinki Po VII.
Elina, Uuno ja Salme Talvio.
Lauluvartio.
Onni Valio.
Heikki Jahnukainen.
IKL:n H:n III alue.
Sameli Pölkki.
Entisten kolmosten „kantajääkärit".
IKL:n ja Mustan Karhun taidelautakunnat.
IKL:n Kauppa Oy.
Isänmaallisen Kansanliikkeen Kannatusyhdistys r.y:n Arpajaistoimisto.
IKL:n Taloustoimisto.
J. Louhivaara.
IKL:n Uudenmaan piiri.
Paavo Päiviö.
J. Tarpila.
Eino Saarnio.
Arvo Aamurusko.
Olavi L.
K. R. Kares.
Aino Pinomaa.

VIIPURI.

Raf. Orava.
Urho Turunen.
Vilho Hirvonen.
Aino Rikkonen.
Hilja Niemi.
Ester Pusa.
Irja Kurkaa.
Aarne Räty.
Lauri Parvinen.

Olavi Sinerma.
Toivo Saarinen.
J. Piessa.
Sulo Siiteri.
Edvin Sorvari.
Lempi Kukkonen.
Konsta Piiroinen.
M. Hyvönen.
Anna-Maija Pursiainen.

Antti Orava.
Esko Puskala.
R. Mua.
Irja Kopra.
Pentti Rekula.
Tervo Pasanen.
Arvi J. Suikki.

Kaisa Vikkula.

JYVÄSKYLÄ.

Elias Simojoki.
Sormunen, Tuure.
Laitala, Aila.
Miettinen, Vuokko.
Koponen, Hilja.
Turunen, Helvi.
Puttunen, Niilo.
Riipinen, Heikki.
Langinkoski, Eija.
Lehtinen, Lasse.
Silo, Yrjö.
Halme, Kauko.
Salokaarto, Unto.
Kaminen, Kustaa.
Jäntti, Olavi.
Sahramaa, Antti.
Hämäläinen, Hannu.
Nikander, Pentti.
Hakala, Uljas.
Laurila, Arvo.
Toivonen, Arvo.
Toivonen, Aino.
Mustonen, Eva.
Hirvilammi, Hilkka.
Veikkola, Liisa.
Lahdensuo, Marja.
Syrjä, Olavi.
Nyyssönen, Juho.

Enroth, Erik.
Nuorsalo, Jorma.
Heinonen, Vilho.
Räty, Aarne.
Riihikallio, Lauri.
Rainio, Martti.
Ahovuori, Kauko.
Laitinen, Pentti.
Laakkonen, Veijo.
Kari, Uuno.
Resko, Martti.
Eloniemi, Eva.
Taskinen, Marja.
Harju, Eila.
Kausto, Toivo.
Ranta, Vieno.
Kaartinen, Hannu.
Virilander, Kerttu.
Karhu, Helena.
Lumiala Annel.
Kuusi, Pekka.
Pursiainen, Anna-Maija.
Monto, Rauha.
Karajärvi, Kirsti.
Puolanne, Keijo.
Puolanne, Aarno.
Väänänen, Liisa.
Mustonen, Saara.

Kiviharju, Jorma.
Mykkänen, Lilja.
Turunen, Urho.
Hirvonen, Sirkka.
Hetemäki, Kaarina.
Kupari, Erkki.
Mäkinen, Martti.
Paananen, Kauko.
Miekkavaara, Paavo.
Saarivuori, Elli.
Rahikainen, Eemil.
Kauppinen, Matti.
Vesterinen, Anna Liisa.
Lapinkari, Pekka.
Kumpulainen, Sanna.
Kemppi, Albin.
Kokko, Hanna.
Laakkonen, Paula.
Kokko, Antti.
Maaperä, Laura.
Maaperä, Kaarina.
Miekkavaara, Liisa.
Kainula, Väinö.
Liljavirta, Lassi.
Hovilainen, Pentti.
Hakama.
Orava, Raf.

V. Hakama.
Viljo Lius.
Ilmari Vartiainen.
Kaisa Vartiainen.
J. B. Rauramo.

Aug. Jääskeläinen.
Saara, Eeva-Maija ja
Paavo Mustonen.
Reima St. Mykkänen.
Siltalan perhe.

Matti Karhusaari.
Pentti P. Honlainen.
Kunnakset.

Lakeuden Kirjapaino, Seinäjoki, 1937